

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: I. C., narozen dne X,
státní příslušník Moldavské republiky,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2019, č. j. OAM-838/ZA-ZA12-VL13-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2019, č. j. OAM-838/ZA-ZA12-VL13-2019, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalovaný vycházel především z toho, že Moldavsko je považováno za bezpečnou zemi původu. V Moldavsku obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům. Moldavsko je také signatářem mezinárodních smluv o lidských právech, včetně norem týkajících se opravných prostředků. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že považuje za objasněné, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu z důvodu legalizace svého pobytu na území České republiky, neboť se nechce vrátit do Moldavska, kde má problémy s policií v důsledku své trestní minulosti. Kvůli své trestní minulosti si také v Moldavsku nemůže najít práci. S ohledem na to, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu, zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

3. Žalobce v žalobě tvrdí, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť žalovaný porušil § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, zároveň přijaté řešení není ve veřejném zájmu. Dále porušil § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, neboť nezohlednil skutečnosti hovořící ve prospěch žalobce. Žalovaný porušil § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, neboť žalobce splňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany na základě těchto ustanovení.
4. Žalobce uvedl, že základním důvodem, pro který opustil svou vlast, je pronásledování ze strany státních orgánů. V průběhu řízení uvedl, že od doby, kdy opustil vězení, byl jednak ostrakizován společností, ale především sledován policií. Příslušníci policie ho neustále kontrolovali, dělali mu osobní prohlídky a bili ho. Krom popsaného policie žalobce také jednou topila v jezeře. Vše eskalovalo vykonstruovaným procesem, kvůli kterému musel strávit dva roky ve vězení za čin, který nespáchal. Žalobce na sebe také vzal několik přestupků, které nespáchal, byla to pro něj snazší cesta, díky které se vyhnul ještě větším problémům. Dále mu bylo vyhrožováno, že by mu policie podstrčila drogy, detailně také popsal, jak bývají drogy běžně někomu podstrčeny. V Moldavsku je vše pod vlivem korupce, nepovažoval tedy za účelné si na postup policie stěžovat. Po propuštění se okamžitě uchýlil za město, kde se skrýval, a ihned, jak to bylo možné, opustil Moldavsko. Žalobce uvedl, že žalovaný účelově shrnul jeho příběh tak, že se žalobce pouze pokouší legalizovat svůj pobyt zde, aniž by tento svůj závěr jakkoliv odůvodnil. Tímto způsobem žalovaný otočil celý diskurs rozhodnutí a popsal žalobce v konotacích, které zcela neodpovídají skutečностям.
5. Žalobce poukázal na snahu žalovaného celé rozhodnutí vést tak, aby bylo možné aplikovat § 16 odst. 2 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí se nezabýval aktuální situací v Moldavsku ve vztahu k vykonstruovaným procesům, ostrakizaci osob po výkonu trestu odnětí svobody, ani k dalším relevantním okolnostem případu. Takový postup považuje žalobce za nezákonný. U napadeného rozhodnutí není možné hovořit o jakékoliv individualizaci. Žalovaný neoznačil výpověď žalobce za nedůvěryhodnou, pouze ji bagatelizoval jako snahu o legalizaci pobytu.
6. Žalobce uvedl, že v Moldavsku pociťoval obavy z dalšího pronásledování natolik silně, že se rozhodl zemi opustit. Poukázal na to, že za sebou má vykonstruovaný proces, který lze považovat za pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Obává se, že by mu v případě návratu zpět hrozil znovu, což naplňuje nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu.

Ani jednu variantu žalovaný v napadeném rozhodnutí nerefletoval. Poukázal také na § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), v jehož druhém odstavci písm. b) je uvedeno, že za pronásledování je možné považovat i právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem. Žalovaný na jedné straně nerozporuje pravdivost výpovědi žalobce, na druhé straně na ni odmítl aplikovat příslušná ustanovení zákona o azylu a kvalifikační směrnice, neboť ji zamítl jako zjevně nedůvodnou.

7. Žalobce uzavřel, že popsáním postupem žalovaného došlo k významnému porušení jeho práv. Rozhodnutí, v němž není vzat v potaz subjektivní prvek celého příběhu, vykazuje znaky svévole a nasvědčuje spíše tomu, že žalovaný rezignoval na aplikaci příslušných ustanovení právního řádu včetně základních zásad správního řízení a se žalobcem pouze chtěl být „rychle hotov“. Proto navrhl, aby soud rozhodnutí zrušil a žalovanému věc vrátil k dalšímu řízení.
8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že své rozhodnutí považuje za přezkoumatelné a dostatečným způsobem odůvodněné. Žalobci se nepodařilo prokázat, že pro něj Moldavsko není bezpečnou zemí původu. V tomto smyslu neobstojí jeho tvrzení o zrekonstruovaných procesech, ostrakizaci osob propuštěných na svobodu či k dalším relevantním okolnostem případu. Považuje za prokázané, že Moldavsko (s výjimkou Podněstří) splňuje základní demokratické principy. Je na žalobci, aby prokázal, že pro něj není bezpečné se do Moldavska vrátit z důvodu relevantního pro mezinárodní ochranu. Z průběhu správního i soudního řízení je podle něj evidentní, že žalobce se žádostí o udělení mezinárodní ochrany snaží vyřešit svou nepříznivou situaci a zlegalizovat svůj pobyt, aby se nemusel vrátit do Moldavska z důvodu problémů s policií v souvislosti s jeho trestní minulostí, kvůli níž si nemůže najít práci. Zopakoval, že žalobci se nepodařilo prokázat, že pro něj Moldavsko není bezpečnou zemí původu, proto se v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu blíže nezabýval jeho azylovým příběhem. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

9. Ze správního spisu soud zjistil následující relevantní skutečnosti.
10. Žalobce podal dne 20. 9. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany.
11. Dne 25. 9. 2019 poskytl žalobce údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že se narodil v Kišiněvě, je moldavské národnosti, je schopen se dorozumět rusky a moldavsky a je křesťan. Není členem žádné politické strany a o politiku se nikdy nezajímal. Je svobodný a bezdětný. Uvedl, že měl složité dětství, otec bil jeho matku a on utekl z domu. Chytil se špatné party a skončil ve vězení. V Moldavsku se špatně dívají na ty, co byli ve vězení. Policisté ho neustále kontrolovali, dělali mu osobní prohlídky, bili ho, aby na sebe vzal vinu za činy spáchané jinými osobami. Chtěl se nechat zaměstnat, ale nikdo mu nechtěl dát práci, neboť nemá čistý trestní rejstřík. Poslední dva roky seděl za nic, takže když vyšel z vězení, okamžitě si vyřídil cestovní pas a odcestoval. Chtěl by normálně žít, mít práci a rodinu.

12. Téhož dne s ním byl proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V rámci něj uvedl, že ve vězení byl dvakrát. Poprvé v letech 2012 až 2014 a poté v letech 2017 až 2019. Podruhé ale seděl za něco, co spáchal někdo jiný. V Moldavsku je to podle něj běžné, je tam obrovská korupce a absolutní zvrácený systém. Své druhé uvěznění popsal tak, že ho chytili příslušníci operativní jednotky, dovezli ho na stanici, kde nějaká žena potvrdila, že „to je on“. Byl soud a dali mu dva roky, aniž by měli nějaké důkazy či svědky, soudce rozhodl bez důkazů. Mezi lety 2014 a 2017 ho zadržovali, kdykoliv šel na ulici, dovezli ho vždy na policejní stanici, přiváděli nějaké lidi a ptali se, zda je to pachatel daného činu či nikoliv. Zadrželi ho takto mnohokrát, přesně si nebyl schopen vybavit, kolikrát to bylo. Zadržení popsal tak, že všichni vždy jezdili policejními auty a řekli mu, ať jde s nimi. Když se ptal kam, říkali mu, ať nedělá, že neví, ať si sedne a uvidí. Dovezli ho na policii a kladli mu různé dotazy. Pak mu oznámili, že některého dne došlo ke krádeži a určitě ji spáchal on, ať se přizná. Když se přizná, dostane jen pokutu a vyhne se vězení. Když se ptal, co se stane, pokud dokáže, že v daný den byl na jiném místě, přestali se s ním bavit a pustili ho. Tak to bylo vždy. Sdělil, že je zcela standardní, že někoho uvězní a pak chtějí peníze za propuštění. Podle žalobce se jednalo o „obyčejnou policii“. Na postup policie si nestěžoval, uvedl, že je „celistvá“ a baví se jen mezi sebou. Proto to ani nezkoušel, věděl, že to nemá smysl. Na to by byl totiž potřeba dobrý advokát, na toho ale nemá peníze. Z vězení ho naposledy pustili 30. 5. 2019, ještě ve vězení se ale rozhodl, že musí odjet. Některé lidi hned po propuštění za několik měsíců zavřeli zpět. Proto po propuštění odjel za město ke své matce, aby si opatřil peníze a odcestoval do Evropy. Peníze mu poslal otec, který žije v Itálii. Přestěhování do jiné části Moldavska by mu nepomohlo, nemá, kam by šel. Nemohl by si také najít práci kvůli své minulosti.
13. Své druhé odsouzení popsal následovně. Vyšetřování probíhalo na svobodě, probíhaly výslechy, měl zakázáno vycestovat z města, táhlo se to asi rok. Navrhovali tři roky, na jednání ho odsoudili a on šel hned do vězení. Žalobce se odvolal a soud mu trest snížil na dva roky. Napsal stížnost na nejvyšší soud, protože nebyli prakticky žádní svědci, neboť ho nikdo přímo neviděl, ale byli jen někde poblíž. Jeho stížnost však byla zamítnuta. Všechny dokumenty k případu jsou v Moldavsku, nikomu jinému než žalobci by je pravděpodobně nedali. Uvedl, že by byl rád, aby si žalovaný dokumenty a rozsudky přečetl, mluví totiž upřímně. Žalobce také uvedl, že ho příslušníci policie jednou dokonce posadili do auta, a když viděli, že nemá peníze, několikrát ho udeřili a pak ho v oblečení hodili do jezera. Ani poté si na policii nestěžoval. Považoval to za nesmyslné. Někteří lidé, kteří si stěžovali, dopadli tak, že když je viděli, podstrčili jim drogy, za což jsou v Moldavsku vysoké tresty. Drogy vždy podstrčí v okamžiku, kdy nasazují pouta. Popsaná jednání policie přičítá tomu, že se jim kupí nevyřešené případy a policie je potřebuje vyšetřit, takže potřebuje někoho, kdo to na sebe vezme. On sám občas na sebe vzal nějaký přestupek či zaplatil pokutu. Říkali mu, že pokud by to neudělal, našli by na něj něco jiného a on by šel znovu do vězení. V případě návratu by se asi vrátil k matce, neví ale, jaká by byla jeho situace. Z jeho rodinných příslušníků žije v EU ještě jeho otec a sestra, oba v Itálii, ti ho ale odrazovali od cesty do Itálie, neboť tam je pro muže složité si najít práci. Přicestoval sice na začátku srpna, avšak žádost podal až po více než měsíci neboť měl ještě nějaké peníze od otce. Byl v Praze a ta se mu zalíbila, o České republice si četl již v Moldavsku. Přes známé Moldavany se seznámil se ženou, která mu poradila jet do Zastávky požádat o mezinárodní ochranu. Také mu řekla, že zde se nemusí bát mluvit pravdu a slíbila mu, že mu pomůže najít práci. Na závěr dodal, že mu došly peníze a ukradl peněženku, ta věc je ještě v šetření. Pokud by věděl o možnosti požádat o mezinárodní

ochranu dříve, nekradl by. Také uvedl, že se zřekl kriminality, což v Moldavsku nechápu a nenechají ho žít jinak, nevidí tam svou budoucnost.

14. Součástí správního spisu je dokument ze dne 12. 6. 2019 nazvaný Informace OAMP Moldavsko: hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu, stav: červen 2019.
15. Dne 9. 10. 2019 se žalobce seznámil s podklady pro rozhodnutí. Chtěl se s nimi seznámit, nechtěl je nikterak doplnit a uvedl, že vše rozhodné již řekl.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

16. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
17. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 20. 9. 2019, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
18. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání; žalovaný vyjádřil s tímto postupem výslovný souhlas, žalobce pak udělal souhlas *implicite*, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělil, že s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasí.

Posouzení věci krajským soudem

19. Žalobce se domnívá, že jeho zážitky z Moldavska dosahují takové intenzity, že je možné je označit za pronásledování či vážnou újmu, která by mu v Moldavsku opět hrozila, pokud by se tam vrátil. Žalovaný však právě účelovým označením žádosti za snahu o legalizaci pobytu umožnil, aby mohl aplikovat § 16 odst. 2 zákona o azylu, aniž by přihlédl k azylovému příběhu žalobce a rozhodnutí jakkoliv individualizoval.
20. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.

Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečností svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

21. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definice tohoto pojmu je obsažena ve shora citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu, neboť podstatou tohoto konceptu je, že se neposuzuje existence důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale toliko to, zda daná země podmínky definice bezpečné země původu splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.
22. Dle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Dle čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice se hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, zakládá na řadě zdrojů informací, přičemž toto ustanovení dále příkladmo vyjmenovává některé tyto zdroje. V souladu s Přílohou I procedurální směrnice pak mají členské státy při určení bezpečných zemí původu hodnotit: rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují; dodržování práv a svobod stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení; dodržování zásady nenavrácení podle Ženevské úmluvy; systém účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod. V samotné procedurální směrnici se však upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými (odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).
23. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 2 bodu 15 prováděcí vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Moldavsko (s výjimkou Podněstří). Jelikož prováděcí vyhláška uvedenou zemi výslovně označuje za bezpečnou zemi původu, nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých znaků vymezených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, ale mohl rovnou přistoupit ke konstatování splnění

podmínek bezpečnosti

24. Pokud členský stát označí některou zemi za bezpečnou zemi původu, uplatní se vyvratitelná domněnka, že tato je pro daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany bezpečná (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Je pak na žadateli (žalobci), aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). K prokázání těchto skutečností musí předložit závažné důvody (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice), kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení jeho země původu jako bezpečné pak již není směrodatné (srov. odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice). Z toho plyne, že v řízení o individuální žádosti žadatele o mezinárodní ochranu, jenž pochází z bezpečné země původu, tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní nejprve tohoto žadatele, jenž musí vlastní procesní aktivitou prokázat, že v jeho případě nelze považovat zemi jeho původu za bezpečnou.
25. V tomto smyslu žalobce uvedl, že se obává návratu do vlasti, neboť v jeho konkrétním případě mu hrozí nebezpečí pronásledování. Žalobce vypověděl, že byl v Moldavsku neoprávněně vězněn, neboť byl odsouzen za čin, který nespáchal. Dle jeho výpovědi byl odsouzen pouze na základě svědectví ženy, kterou nikdy neviděl. Proti tomuto rozhodnutí se odvolal a trest mu byl snížen. Využil dále možnosti obrátit se na nejvyšší instanci, odsud však dostal zamítavé rozhodnutí. Dále vypověděl, že ho policie sledovala, vyhrožovala mu podstrčením drog, za což jsou v Moldavsku vysoké tresty, bila ho a jednou ho hodila do jezera. Žalobcova výpověď v rámci správního řízení byla konzistentní.
26. V návaznosti na shora uvedené lze pokračovat, že jedním z důkazních prostředků, jímž může žalobce prokázat, že v jeho případě nelze zemi jeho původu považovat za bezpečnou zemi původu, je i jeho věrohodná výpověď. Třebaže užitím institutu bezpečné země původu se přenáší důkazní břemeno na žadatele o mezinárodní ochranu, neznamená to, že by jeho věrohodná výpověď ztratila v porovnání se standardním způsobem rozhodování o žádosti svoji důkazní sílu a ústřední postavení v rámci dokazování. Žalobce ostatně nebyl poučen o tom, že by žalovaný měl v úmyslu aplikovat institut bezpečné země původu a že by žalobce měl prokazovat svůj azylový příběh i jinými důkazními prostředky než jen svojí výpovědí. Obsah výpovědi musí svědčit o tom, že v případě konkrétního žadatele existují závažné důvody, pro něž nelze zemi původu ve vztahu ke konkrétnímu případu považovat za bezpečnou zemi původu. Je pak následně na žalovaném, aby výpověď žalobce posoudil a zvážil, zda se žalobci podařilo prokázat, že pro něj není země jeho původu bezpečná, ačkoliv byla zařazena na seznam bezpečných zemí původu. Toto své posouzení je povinen náležitě odůvodnit.
27. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že Moldavsko považuje za bezpečnou zemi původu, kde obecně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům s k hrozbě svévolného násilí v případě ozbrojeného konfliktu. Dále odkázal na výše citovaný materiál, Hodnocení Moldavska jeho bezpečné země původu z června 2019 (dále také „zpráva o zemi původu“), podle něž je Moldavsko parlamentní demokracií a tamní ústava garantuje dělbu moci. Dále mj. zmiňuje, že Moldavsko vykazuje systémové nedostatky např. v oblasti soudnictví, což dokládá vzrůstajícím počtem stížností k Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen

„ESLP“). Následně uzavřel, že žalobce neprokázal, že by pro něj Moldavsko nebylo bezpečnou zemí původu.

28. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel z toho, že Moldavsko je uvedeno na seznamu bezpečných zemí původu. Tím přenesl důkazní břemeno na žalobce. Žalobce v rámci své výpovědi poukázal na to, že měl v minulosti v Kišiněvě problémy s policií, dokonce byl bit a hozen do jezera. V minulosti se opakovaně podvolil tlaku policie a doznal se ke spáchání přestupků, jichž se nedopustil. Žalobcovy problémy vyústily v odsouzení k trestu odnětí svobody na dva roky za trestný čin, jehož se však nedopustil. Odsouzení, proti němuž se bránil všemi dostupnými procesními prostředky, je založeno na nedostatku důkazů. Bylo na žalovaném, aby zhodnotil výpověď z toho hlediska, zda jejím prostřednictvím žalobce prokázal, že Moldavsko pro něj není bezpečnou zemí původu. Žalovaný sice učinil závěr (s obecným odkazem na zprávu o zemi původu a výpověď žalobce), že žalobce neprokázal, že Moldavsko pro něj není bezpečnou zemí, ovšem nijak jej neodůvodnil. Z napadeného rozhodnutí tak vůbec není zřejmé, jak žalovaný hodnotil žalobcovu výpověď z hlediska její věrohodnosti a zejména z hlediska jejího dopadu na posouzení Moldavska jako bezpečné země původu. Z ustálené judikatury NSS plyne, že *„funkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a nepochybně i zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí, jehož jedna z nejdůležitějších vlastností je přesvědčivost. Je proto nutné, aby se správní orgán v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu vypořádal s námitkami účastníků řízení, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být seznatelné, z jakého důvodu považuje námitky účastníka řízení za liché, mylné anebo vyvrácené.“* (rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Požadavek řádného a vyčerpávajícího zdůvodnění rozhodnutí orgánů veřejné moci je jednou ze základních podmínek ústavně souladného rozhodnutí (nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 103/99). Závěry správního orgánu o skutkové stránce musí vyplynout z racionálního myšlenkového procesu odpovídajícího požadavkům formální logiky, v jehož rámci bude důkladně posouzen každý důkaz. Tato úvaha musí být v konečném rozhodnutí přezkoumatelným způsobem vyjádřena (srov. přiměřeně rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2008, č. j. 5 Afs 5/2008-75).
29. Žalovaný se tedy nijak nevypořádal s žalobcovou výpovědí. Odkázal pouze na zprávu o zemi původu, z níž ovšem plyne, že moldavské soudnictví trpí systémovými nedostatky, pročez narůstá počet stížností u ESLP. Tuto skutečnost ostatně žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí reprodukoval. Zmínil také to, že mezi nejčastější případy porušování lidských práv, které ESLP ve vztahu k Moldavsku řeší, patří např. nedostatečné vyšetřování trestných činů. Ze zprávy o zemi původu, z níž žalovaný vycházel, také plyne, že ačkoliv Moldavsko má v legislativě zakotveny prostředky proti porušování lidských práv a svobod, v realitě nejsou dostatečně aplikovány. Tuto skutečnost žalovaný v napadeném rozhodnutí neuvedl, ačkoliv má úzkou souvislost s tvrzeními žalobce. Obsah zprávy o zemi původu tedy spíše podporuje žalobcovu výpověď. V této souvislosti je třeba zmínit, že žalovaný neoznačil žalobcovu výpověď (ani v části) za nevěrohodnou. Podle judikatury může žalovaný zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestala (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika, kde jim je přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení

(srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Takovou úvahu však napadené rozhodnutí postrádá a s výpovědí žalobce z neobjasněného důvodu nepracuje.

30. Žalovaný stručně uvedl, že pro žalobce je Moldavsko bezpečnou zemí, neboť se mu nepodařilo prokázat opak. Jak je uvedeno výše, je na žalovaném, aby posoudil, zda se žalobci podařilo vyvrátit domněnku o bezpečnosti Moldavska coby země původu. Žalovaný se měl v této fázi řízení zabývat žalobcovou výpovědí nikoliv ve smyslu důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako takové (tedy zda se jedná o tvrzení relevantní z hlediska mezinárodní ochrany), nýbrž v tom smyslu, zda jsou tato tvrzení způsobilá vyvrátit domněnku, že Moldavsko je pro žalobce bezpečnou zemí původu, resp. proč jimi tato domněnka nebyla vyvrácena. Žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil podrobnou, logickou a odůvodněnou úvahu o tom, z jakého důvodu dospěl v kontextu žalobcovy výpovědi a opatřené zprávy o zemi původu k závěru, že se žalobci nepodařilo prokázat, že Moldavsko pro něj není bezpečnou zemí původu. Žalovaný pouze shrnul, že má za prokázané, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha žalobce legalizovat si pobyt na území České republiky, neboť se do Moldavska nechce vrátit kvůli problémům s policií v souvislosti s jeho trestní minulostí, kvůli které si nemůže najít práci (str. 3 napadeného rozhodnutí). Toto tvrzení je poměrně nepřesné s ohledem na to, co v řízení vyšlo najevo.
31. Soud uzavírá, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť postrádá úvahu o tom, z jakého důvodu se žalobci nepodařilo prokázat, že Moldavsko pro něj není bezpečnou zemí původu. Závěr žalovaného o zjevné nedůvodnosti žádosti je proto předčasný.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

32. S ohledem na shora uvedené soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
33. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení zcela procesně úspěšný, ovšem žádné náklady mu v této souvislosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že právo na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. září 2020

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce